

การศึกษาแรงจูงใจและพฤติกรรมการมีส่วนร่วมพัฒนาศักยภาพการท่องเที่ยวโดยชุมชนบ้านเคียน อำเภอดง จังหวัดภูเก็ต

กนกวรรณ แก้วอุไทย¹, สุธิณี พรพันธุ์ไพบูลย์², เบญจพร แก้วอุไทย³

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาแรงจูงใจและพฤติกรรมการมีส่วนร่วมพัฒนาศักยภาพการท่องเที่ยวโดยชุมชนบ้านเคียน อำเภอดง จังหวัดภูเก็ต รวบรวมข้อมูลโดยแบบสอบถามกับกลุ่มวิสาหกิจชุมชนการท่องเที่ยว จำนวน 37 คน วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบน มาตรฐาน ร้อยละ และการวิเคราะห์การถดถอยแบบพหุคูณ ผลการศึกษาพบว่า สมาชิกกลุ่มส่วนใหญ่มีแรงจูงใจในการมีส่วนร่วมด้านความสัมพันธ์ ความรักและความเป็นเจ้าของมีค่าเฉลี่ยสูงสุด สมาชิกกลุ่มมีพฤติกรรมการให้ความช่วยเหลือด้านการปฏิบัติงานแทนสมาชิกท่านอื่นด้วยความเต็มใจมีค่าเฉลี่ยสูงสุด มีพฤติกรรมด้านการมีส่วนร่วมด้านการรับฟังความคิดเห็นที่แตกต่างซึ่งกันและกันซึ่งมีค่าเท่ากับด้านการร่วมประชาสัมพันธ์กลุ่มการท่องเที่ยว และมีพฤติกรรมด้านการรับผิดชอบหน้าที่ คือ การปฏิบัติงานด้วยความซื่อสัตย์ สุจริต โดยปัจจัยแรงจูงใจที่ส่งผลต่อพฤติกรรมพบว่า แรงจูงใจด้านความสัมพันธ์ ความรักและความเป็นเจ้าของ และแรงจูงใจด้านความเคารพต่อตัวเอง ส่งผลต่อพฤติกรรมการให้ความช่วยเหลือ แรงจูงใจด้านความปลอดภัย และแรงจูงใจด้านความเคารพต่อตัวเอง ส่งผลต่อพฤติกรรมการให้ความร่วมมือ แรงจูงใจด้านความสัมพันธ์ ความรักและความเป็นเจ้าของ ส่งผลต่อพฤติกรรมการร่วมรับผิดชอบที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .05 ผลการศึกษาครั้งนี้สามารถนำไปเป็นต้นแบบในการพัฒนาชุมชนท่องเที่ยวที่เริ่มพัฒนาในจังหวัดภูเก็ต หากแต่ในเชิงนโยบายยังมีข้อจำกัดด้านการส่งเสริมกลุ่มแบบต่อเนื่อง ดังนั้น นักจัดการชุมชน องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรเข้ามามีส่วนร่วมส่งเสริมและสนับสนุนชุมชนอย่างต่อเนื่องเพื่อให้เป็นชุมชนต้นแบบที่มีการพัฒนาอย่างยั่งยืน

คำสำคัญ: การมีส่วนร่วม; แรงจูงใจ; การท่องเที่ยวโดยชุมชน; ชุมชนบ้านเคียน

ชื่อผู้ติดต่อบทความ: กนกวรรณ แก้วอุไทย

E-mail: kanokwan.t@pkru.ac.th

(Received: June 7, 2024; Revised: October 21, 2024; Accepted: November 14, 2024)

¹ อาจารย์ คณะเทคโนโลยีการเกษตร มหาวิทยาลัยราชภัฏภูเก็ต E-mail: kanokwan.t@pkru.ac.th

² ผู้ช่วยศาสตราจารย์ คณะเทคโนโลยีการเกษตร มหาวิทยาลัยราชภัฏภูเก็ต E-mail: sutinee.p@pkru.ac.th

³ อาจารย์ คณะเทคโนโลยีการเกษตร มหาวิทยาลัยราชภัฏภูเก็ต E-mail: benjaporn.k@pkru.ac.th

A Study of Motivation and Participation Behavior in Developing Community Based Tourism Potential of Ban Khian, Thalang District, Phuket Province

Kanokwan Kaewuthai¹, Suttinee Pornpunpaibool², Benjaporn Kaewuthai³

Abstract

The objective of this research was to study the motivation and participatory behavior of the Ban Khian community in developing tourism potential in Thalang District, Phuket Province. Data were collected through questionnaires from 37 members of the community tourism group. Data were analyzed using descriptive statistics, including mean, standard deviation, and percentage, as well as multiple regression analysis. The findings indicated that the majority of group members exhibited the highest average motivation regarding relationships, love, and a sense of ownership. Members demonstrated the highest average participatory behavior in willingly assisting other members with their tasks. They showed equal participation in listening to differing opinions and promoting the tourism group and demonstrated responsibility by performing their duties with honesty and integrity. Regarding motivational factors affecting behavior, it was found that motivation related to relationship, love, and sense of ownership, as well as self-respect, influenced helping behavior. Safety motivation and self-respect motivation influenced cooperative behavior, while motivation related to relationship, love, and sense of ownership influenced responsible behavior at a statistical significance level of .05. The findings of this study can serve as a model for developing emerging tourism communities in Phuket Province. However, policy limitations exist regarding continuous group promotion. Therefore, community managers, local administrative organizations, and relevant agencies should continuously participate in promoting and supporting the community to become a model for sustainable development.

Keywords: Participation; Motivation; Community Based Tourism; Ban Khian

Corresponding Author: Kanokwan Kaewuthai

E-mail: kanokwan.t@pkru.ac.th

---

¹ Lecturer in Faculty of Agricultural and Technology, Phuket Rajabhat University. E-mail: kanokwan.t@pkru.ac.th

² Assistant Professor in Faculty of Agricultural and Technology, Phuket Rajabhat University. E-mail: suttinee.p@pkru.ac.th

³ Lecturer in Faculty of Agricultural and Technology, Phuket Rajabhat University. E-mail: benjaporn.k@pkru.ac.th

1. บทนำ

ประเทศไทยเป็นประเทศที่มีทรัพยากรท่องเที่ยวหลากหลายมีความโดดเด่นด้วยทรัพยากรธรรมชาติ ศิลปวัฒนธรรม วิถีชีวิต อาหารท้องถิ่น ซึ่งเหมาะสมกับกิจกรรมการท่องเที่ยวทุกประเภท ในแต่ละปีมีนักท่องเที่ยวเข้ามาเที่ยวในประเทศไทยจำนวนมาก อุตสาหกรรมการท่องเที่ยวสร้างรายได้มากเป็นอันดับหนึ่งของประเทศ สถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคโควิด-19 เป็นบทเรียนสำคัญที่ทำให้เห็นว่านักท่องเที่ยวลดลงอย่างมากตั้งแต่ปีพ.ศ. 2563 เป็นต้นมา กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬาได้สรุปสถานการณ์ท่องเที่ยวในปีพ.ศ. 2563 พบว่า มีนักท่องเที่ยวต่างชาติเดินทางเข้ามาในประเทศไทยรวม 6,702,396 คน ลดลงจากปีก่อนร้อยละ 83 คิดเป็นรายได้ 332,013 ล้านบาท ลดลงมากถึงร้อยละ 82 (Ministry of Tourism and Sports, 2021) ซึ่งทำให้นโยบายระดับประเทศต้องปรับเปลี่ยนแนวทางการท่องเที่ยวในรูปแบบใหม่ที่เน้นให้เกิดความยั่งยืนในระดับชุมชนมากขึ้น โดยเฉพาะการส่งเสริมการท่องเที่ยวโดยชุมชนเพื่อให้คนในชุมชนได้พึ่งพาตนเองได้ จังหวัดภูเก็ต เป็นจังหวัดที่มีชื่อเสียงในเรื่องทรัพยากรธรรมชาติ ความโดดเด่นและมีศักยภาพสำหรับการรองรับนักท่องเที่ยวในอนาคต การให้ความสำคัญกับพื้นที่ชุมชนเป็นประเด็นสำคัญของจังหวัดที่ต้องการสร้างความเข้มแข็งให้กับกลุ่มคน จึงมีการค้นหาความเป็นเอกลักษณ์ที่น่าสนใจของชุมชน ซึ่งยังไม่เป็นที่รู้จักของนักท่องเที่ยวมากนัก (Talabngoen, 2023)

ชุมชนบ้านเคียนเป็นชุมชนที่มีความสำคัญ เนื่องจากเป็นพื้นที่ที่มีเรื่องราวประวัติศาสตร์ศึกษาศาสตร์เมืองกลาง ท้าวเทพกระษัตรีและท้าวศรีสุนทร เดิมทีชุมชนไม่มีการรวมกลุ่มด้านการพัฒนาการท่องเที่ยวโดยชุมชนอย่างจริงจัง จากโครงการพัฒนาศักยภาพการท่องเที่ยวโดยชุมชนโดยตามยุทธศาสตร์เพื่อพัฒนาท้องถิ่นจากมหาวิทยาลัยราชภัฏภูเก็ต ตั้งแต่ปีพ.ศ. 2563 อย่างต่อเนื่องจนถึงปัจจุบัน โดยเป็นการทำงานเชิงพื้นที่ที่มีความต่อเนื่องและสร้างรายได้ให้กับชุมชนท้องถิ่น มีการบูรณาการการเรียนการสอนและการเรียนรู้ร่วมกับชุมชน การดำเนินการเน้นการสนับสนุนและผลักดันให้เกิดการทำงานร่วมกันมาอย่างต่อเนื่อง ซึ่งหัวใจหลักของการพัฒนาการท่องเที่ยวโดยชุมชน คือ ความร่วมมือของคนในชุมชนที่สร้างความเข้มแข็งและการบริหารจัดการโดยคนในชุมชน (Snese et al., 2020) และการจะสร้างความร่วมมือให้เกิดขึ้นการสร้างแรงจูงใจจึงเป็นสิ่งสำคัญ ผลการวิจัยที่ผ่านมาชี้ให้เห็นว่าแรงจูงใจส่งผลต่อพฤติกรรมการมีส่วนร่วมในการทำงาน (Kuvaas & Dysvik, 2009; Jurmnak & Aonsumpun, 2015; Wongsirasawat, 2018) ดังนั้นผู้วิจัยจึงได้ทำการศึกษาแรงจูงใจและพฤติกรรมของชุมชนต่อการมีส่วนร่วมพัฒนาศักยภาพการท่องเที่ยวโดยชุมชน เพื่อสะท้อนผลการดำเนินงานของกลุ่ม ซึ่งจะช่วยให้กลุ่มสมาชิกการท่องเที่ยวโดยชุมชน ได้ตระหนักถึงทิศทางการพัฒนาชุมชนไปสู่เป้าหมายเดียวกันและนำผลที่ได้ไปใช้เป็นแนวทางพัฒนาศักยภาพการท่องเที่ยวของชุมชนให้มีความเข้มแข็งและสร้างความยั่งยืนให้กับชุมชนต่อไปในอนาคต

2. วัตถุประสงค์

เพื่อศึกษาแรงจูงใจและพฤติกรรมการมีส่วนร่วมพัฒนาศักยภาพการท่องเที่ยวโดยชุมชนบ้านเคียน อำเภอถลาง จังหวัดภูเก็ต

3. การทบทวนวรรณกรรม และกรอบแนวคิด และสมมติฐานการวิจัย

3.1 การทบทวนวรรณกรรม

3.1.1 แนวคิดการท่องเที่ยวโดยชุมชน

Designated Areas for Sustainable Tourism Administration (2017) ให้ความหมายการท่องเที่ยวโดยชุมชนว่าเป็นการท่องเที่ยวทางเลือกที่บริหารจัดการโดยชุมชนอย่างสร้างสรรค์และมีมาตรฐานก่อให้เกิดการเรียนรู้เพื่อนำไปสู่ความยั่งยืนของสิ่งแวดล้อม วัฒนธรรมท้องถิ่นและคุณภาพชีวิตที่ดี การท่องเที่ยวโดยชุมชนเป็นการท่องเที่ยวที่เน้นการบริหารจัดการโดยคนชุมชน สร้างการเรียนรู้ร่วมกัน สร้างประสบการณ์ใหม่ให้กับนักท่องเที่ยว ทั้งนี้ Sarobon and Wongtabtim (2003) กล่าวว่า การท่องเที่ยวโดยชุมชนเป็นการจัดการท่องเที่ยวที่ชุมชนเป็นผู้กำหนดทิศทางการท่องเที่ยวเพื่อตอบสนองความต้องการของชุมชนโดยคำนึงถึงความยั่งยืนในประเด็นสิ่งแวดล้อมและวัฒนธรรม ซึ่งตั้งอยู่บนฐานคิดว่าชาวบ้านทุกคนเป็นเจ้าของทรัพยากรและเป็นผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย จากการท่องเที่ยวที่นำเอาทรัพยากรการท่องเที่ยวที่มีอยู่ในท้องถิ่นทั้งด้านธรรมชาติ ประวัติศาสตร์วัฒนธรรมประเพณี รวมทั้งวิถีชีวิตความเป็นอยู่และวิถีการผลิตของชุมชนมาใช้เป็นปัจจัยหรือต้นทุนในการจัดการการท่องเที่ยวอย่างเหมาะสม เพื่อก่อให้เกิดประโยชน์ต่อคนในท้องถิ่น โดยปัจจัยสำคัญในการพัฒนาการท่องเที่ยวโดยชุมชนว่าการท่องเที่ยวโดยชุมชนนั้นฐานการพัฒนาที่แท้จริงต้องมาจากชุมชนและประชากรในชุมชนใช้ฐานทรัพยากรหรือต้นทุนของชุมชนที่มีอยู่เป็นปัจจัยสำคัญในการพัฒนาการท่องเที่ยวเป็นสำคัญ ซึ่งฐานทรัพยากรหรือต้นทุนของชุมชนดังกล่าว ได้แก่ ทุนทางธรรมชาติ ทุนทางสังคมและวัฒนธรรม ทุนทางภูมิปัญญา และทุนทางเศรษฐกิจ (Promprasit, 2022) โดยการท่องเที่ยวโดยชุมชนควรนำไปสู่การมีคุณภาพชีวิตของคนในชุมชน ซึ่งเป็นผลจากการใช้การท่องเที่ยวเป็นเครื่องมือในการพัฒนาชุมชนและการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม จึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องวิเคราะห์สถานการณ์ของชุมชนที่ชุมชนกำลังเผชิญอยู่เพื่อเชื่อมโยงการท่องเที่ยวกับการพัฒนาชุมชนและมองการพัฒนาอย่างเป็นองค์รวมโดยให้ความสำคัญกับการพัฒนาสังคมวัฒนธรรมเศรษฐกิจ สิ่งแวดล้อมและการเมือง (Suansri, 2003)

3.1.2 แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของชุมชน

การมีส่วนร่วมของประชาชนเป็นคำที่ไม่อาจกำหนดนิยามความหมายเดียวที่ครอบคลุมได้เพราะความหมายของการมีส่วนร่วมอาจแตกต่างกันไปในแต่ละประเทศหรือแม้แต่ในประเทศเดียวกันก็ตาม ดังนั้นการนิยามความหมายของการมีส่วนร่วมของประชาชนจึงควรมีลักษณะจำกัดเฉพาะในระบบเศรษฐกิจสังคมและการเมืองเท่านั้น อย่างไรก็ตาม กลุ่มผู้เชี่ยวชาญดังกล่าวได้ขยายความการมีส่วนร่วมของประชาชนว่าครอบคลุมประเด็น ดังนี้ (Kasemsuk, 2016)

ประเด็นที่ 1 การมีส่วนร่วมของประชาชนครอบคลุมการสร้างโอกาสที่เลือกให้สมาชิกทุกคนของชุมชนและของสังคมได้ร่วมกิจกรรม ซึ่งนำไปสู่การมีอิทธิพลต่อกระบวนการพัฒนาและเพื่อให้ได้รับประโยชน์อย่างเท่าเทียมกัน

ประเด็นที่ 2 การมีส่วนร่วมสะท้อนให้เห็นถึงการเกี่ยวข้องโดยสมัครใจและเป็นประชาธิปไตยในกรณีของการเลือกให้เกิดการพัฒนาการแบ่งสรรผลประโยชน์จากการพัฒนาโดยเท่าเทียมกันการตัดสินใจเพื่อกำหนดเป้าหมายนโยบายและการวางแผนดำเนินการโครงการพัฒนาทางเศรษฐกิจและสังคม

การศึกษาแรงจูงใจและพฤติกรรมการมีส่วนร่วมพัฒนาศักยภาพฯ

ประเด็นที่ 3 การมีส่วนร่วมเป็นตัวเชื่อมโยงระหว่างประชาชนและทรัพยากรเพื่อพัฒนากับประโยชน์ที่ได้รับจากการลงทุนดังกล่าว กล่าวอีกนัยหนึ่งก็คือ การมีส่วนร่วมของประชาชนในการตัดสินใจไม่ว่าระดับท้องถิ่นภูมิภาคและระดับชาติจะช่วยให้เกิดความเชื่อมโยงระหว่างสิ่งที่ประชาชนลงทุนลงแรงกับประโยชน์ที่ได้รับ

ประเด็นที่ 4 การมีส่วนร่วมของประชาชนอาจแตกต่างกันไปตามสภาพเศรษฐกิจของประเทศนโยบายและโครงสร้างการบริหารรวมทั้งลักษณะเศรษฐกิจสังคมของประชากร การมีส่วนร่วมของประชาชนมิได้เป็นเพียงเทคนิควิธีการแต่เป็นปัจจัยสำคัญในการประกันให้เกิดกระบวนการพัฒนาที่มุ่งเพื่อประโยชน์ต่อประชาชน

รูปแบบและลักษณะของการมีส่วนร่วมมีความแตกต่างกันขึ้นอยู่กับระดับของการมีส่วนร่วมของประชาชน ประกอบด้วย 1) การมีส่วนร่วมในการวางแผน เป็นระดับที่เปิดโอกาสให้มีการสื่อสารแบบสองทางในการค้นหาข้อมูลเกี่ยวกับสถานการณ์และความต้องการในการพัฒนาสุขภาพของกลุ่มเป้าหมาย การสร้างความเข้าใจและพัฒนาแนวทางในการเสริมสร้างคุณภาพชีวิตของชุมชน 2) การมีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรม เป็นการร่วมกันจัดทำกิจกรรมหรือการดำเนินการตามแผนที่กำหนดไว้ของชุมชนร่วมกับผู้รับผิดชอบโครงการหรือกิจกรรมนั้นๆ เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ตามเป้าหมายที่วางไว้ 3) การมีส่วนร่วมในการใช้ประโยชน์ เป็นการนำกิจกรรมที่ได้ร่วมกำหนดไว้ตามแผนมาใช้ให้เกิดประโยชน์ ผลที่ได้รับเป็นการเพิ่มระดับการพึ่งพาตนเองและการขัดเกลาทางสังคมของชุมชน 4) การมีส่วนร่วมในการร่วมรับผลประโยชน์ เป็นการกระจายผลประโยชน์จากการพัฒนาของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียอย่างเสมอภาค ผู้ได้รับผลประโยชน์ คือ ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย โดยประโยชน์ที่ได้รับจะมีความแตกต่างกันตามสถานภาพของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย และ 5) การมีส่วนร่วมในการประเมินผลเป็นการเปิดโอกาสให้ชุมชนเข้าร่วมตรวจสอบและติดตามผลการดำเนินกิจกรรมหรือโครงการว่าบรรลุวัตถุประสงค์และเป้าหมายที่วางไว้หรือไม่ เพียงใด เพื่อให้ชุมชนได้รับทราบปัญหาอุปสรรคในการดำเนินการและหาแนวทางในการปรับปรุงแก้ไขในการดำเนินการได้ สิ่งสำคัญที่จะต้องสังเกต คือ ความเห็น ความชอบ และความคาดหวัง จะมีอิทธิพลต่อการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมของบุคคลในกลุ่มได้ (Office of the Public Sector Development Commission, 2017)

3.1.3 แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับแรงจูงใจ

แรงจูงใจ คือ พลังผลักดันให้คนมีพฤติกรรมและยังกำหนดทิศทางและเป้าหมายของพฤติกรรมนั้นด้วย คนที่มีแรงจูงใจสูงจะใช้ความพยายามในการกระทำไปสู่เป้าหมายโดยไม่ลดละ แต่คนที่มีแรงจูงใจต่ำจะไม่แสดงพฤติกรรมหรือไม่ก็ล้มเลิกการกระทำก่อนบรรลุเป้าหมาย (Lovell, 1980) โดยองค์ประกอบของแรงจูงใจมี 4 ขั้นตอน ได้แก่ 1) **ขั้นความต้องการ** เป็นสภาวะขาดสมดุลที่เกิดได้เมื่อบุคคลขาดสิ่งที่จะทำให้ส่วนต่างๆ ภายในร่างกายทำหน้าที่ไปตามปกติ สิ่งนี้อาจจะเป็นสิ่งที่จำเป็นต่อการดำเนินชีวิตจึงทำให้เกิดแรงขับและเกิดแรงกระตุ้น เช่น ความหิว เมื่อบุคคลหิวบุคคลก็ต้องพยายามหาอาหาร เป็นต้น 2) **ขั้นแรงขับหรือภาวะที่บุคคลถูกกระตุ้นให้เกิดแรงขับ** เมื่อบุคคลเกิดแรงขับแล้วบุคคลจะนิ่งอยู่เฉยๆ ไม่ได้ บุคคลอาจจะรู้สึกไม่มีความสุข กระวนกระวายใจ ดังนั้น บุคคลจะคิดค้นหาวิธีการที่ทำให้ตนเองรู้สึกว่าได้รับการตอบสนองจากความหิว ความกระหาย ความต้องการที่บังเกิดขึ้นเพื่อผลักดันให้ไปสู่จุดหมายปลายทางตามที่บุคคลต้องการ เช่น เมื่อเราริวงเหนื่อยๆ อากาศก็ร้อนจัดทำให้เราเหนื่อยและคอแห้งอยากกินน้ำ สิ่งที่เราต้องการบำบัดความกระหายในช่วงเวลานั้น คือ น้ำ บุคคลจะพยายามทุกวิถีทางที่จะหาน้ำมาดื่ม 3) **ขั้นพฤติกรรมเป็นขั้นที่เกิดแรงขับอย่างมากที่ทำให้บุคคลเดินไปหาน้ำดื่ม** โดยการเดินเข้าไปในร้านสะดวกซื้อแล้วเปิดขวดดื่มแล้วจึงเดินมาจ่ายสตางค์หรือถ้าทนต่อความกระหายน้ำได้ ก็รีบเดินอย่างรวดเร็วไปจ่ายสตางค์แล้วกินน้ำดื่ม

รวบเดียวความกระหายก็บรรเทาลง และ 4) ชั้นลดแรงขับ เป็นขั้นสุดท้ายที่อินทรีย์ได้รับการตอบสนอง คือ ได้ดื่มน้ำ เป็นขั้นที่บุคคลเกิดความพึงพอใจ ความต้องการต่างๆ ก็จะลดลง (Kasetsakhon, 2001)

แนวคิดและทฤษฎีของแรงจูงใจที่เกิดมาจากความต้องการของมนุษย์ ว่ามนุษย์ถูกจูงใจโดยความต้องการตนเองให้กระทำบางอย่างใดอย่างหนึ่งในแนวทางที่แน่นอน และความต้องการดังกล่าวเป็นพื้นฐานของการเกิดพฤติกรรมโดยทฤษฎีแรงจูงใจ ได้แก่ 1) ทฤษฎีลำดับขั้นความต้องการของ Maslow อธิบายว่าแรงจูงใจที่เกิดจากการตอบสนองความต้องการระดับสูง เช่น การยอมรับทางสังคมและการบรรลุเป้าหมายส่วนตัว มีความเกี่ยวข้องกับการมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่างๆ เช่น การทำงานหรือการเรียนรู้ โดยทฤษฎี “A Theory of Human Motivation” ของมาสโลว์ เน้นให้เห็นถึงลำดับขั้นความต้องการของมนุษย์ที่ส่งผลต่อแรงจูงใจในการดำเนินชีวิต โดยเริ่มจากความต้องการพื้นฐานที่สุด เช่น ความต้องการทางกายภาพและความปลอดภัย ไปจนถึงความต้องการที่สูงขึ้น เช่น ความรัก การได้รับการเคารพ และการเติมเต็มศักยภาพของตนเอง (Maslow, 1943) 2) ทฤษฎีแรงจูงใจ ERG ของ Clayton P. Alderfer 3) ทฤษฎี X ทฤษฎี Y ของ McGregor 4) ทฤษฎีสองปัจจัยของ Herzberg และ 5) ทฤษฎีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์หรือทฤษฎีความต้องการสามประการของ McClelland (Arworn, 2013) การแบ่งประเภทของแรงจูงใจโดยส่วนใหญ่แบ่งออกเป็น 2 ประเภทหลัก คือ แรงจูงใจภายใน (Intrinsic Motivation) เป็นสภาวะที่บุคคลต้องการที่จะกระทำหรือเรียนรู้บางสิ่งบางอย่างด้วยตนเองโดยไม่ต้องอาศัยการชักจูงจากสิ่งเร้าภายนอก ได้แก่ ความต้องการ ความสนใจ ความรู้สึกนึกคิด ซึ่งผลักดันให้เกิดพฤติกรรมและแรงจูงใจภายนอก (Extrinsic Motivation) เป็นสภาวะที่บุคคลรับการกระตุ้นจากสิ่งเร้าภายนอก ทำให้มองเห็นเป้าหมาย เร้าให้เกิดความต้องการและแสดงพฤติกรรมไปสู่เป้าหมายนั้น (Phanmanee, 2003) ทั้งนี้ McClelland (1985) ได้กล่าวว่า แรงจูงใจในสังคมถือเป็นแรงจูงใจภายนอก ประกอบด้วย 3 ลักษณะ ได้แก่ 1) แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ (Achievement Motive) คือ ความปรารถนาที่จะกระทำสิ่งหนึ่งสิ่งใดให้สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี มักเกิดความสบายใจเมื่อประสบความสำเร็จและมีความวิตกกังวลเมื่อพบกับความล้มเหลว 2) แรงจูงใจใฝ่สัมพันธ์ (Affiliation Motive) เป็นความปรารถนาที่จะเป็นที่ยอมรับจากคนอื่น ต้องการเป็นที่นิยมชมชอบหรือรักใคร่ชอบพอกับคนอื่น ทำให้บุคคลแสดงพฤติกรรมเพื่อให้ได้มาซึ่งการยอมรับจากบุคคลอื่น และ 3) แรงจูงใจใฝ่อำนาจ (Power Motive) คือ ความปรารถนาที่จะได้มาซึ่งอิทธิพลที่เหนือกว่าคนอื่นในสังคม ผู้ที่มีแรงจูงใจใฝ่อำนาจสูงจะเป็นผู้ที่พยายามควบคุมสิ่งต่างๆ เพื่อให้ตนเองบรรลุตามความต้องการที่จะมีอิทธิพลเหนือบุคคลอื่น และสุดท้าย Kunlaphasuttha (2009) กล่าวว่า การจูงใจจะสำเร็จขึ้นอยู่กับผลตอบแทนที่จะได้รับ โดยที่คนจะไม่ทำงานหากไม่ได้รับผลตอบแทนจากการทำงานและคนจะขยันทุ่มเทให้กับงานหากระบบค่าตอบแทนดี ค่าตอบแทนหรือรางวัลตอบแทนจากการทำงานเป็นสิ่งที่แสดงว่าผลการปฏิบัติงานหรือผลจากการทำงานเป็นสิ่งมีคุณค่า โดยรางวัลตอบแทนมี 2 อย่าง ได้แก่ 1) รางวัลตอบแทนภายนอก เป็นค่าตอบแทนที่ได้จากคนอื่น เช่น รางวัลตอบแทนที่ได้จากการทำงาน ได้แก่ เงินเดือน ค่าจ้าง การเลื่อนขั้นเลื่อนตำแหน่ง การได้หยุดงาน การได้รับมอบหมายงานพิเศษ ใบประกาศเกียรติคุณ เป็นต้น และ 2) รางวัลตอบแทนภายใน เป็นผลตอบแทนที่เกิดจากการกระทำของตัวเองซึ่งเกิดขึ้นตามธรรมชาติ เช่น การที่บุคคลหนึ่งมีความสามารถสูงขึ้น เก่งขึ้น พัฒนามากขึ้น มีความรู้มากขึ้น ภาคภูมิใจกับการทำงานหรือทำประโยชน์ให้ส่วนรวม สิ่งจูงใจที่เป็นรางวัลตอบแทนภายในเกิดขึ้นภายในตัวเองไม่ได้เกิดจากคน

3.1.4 แนวคิดเกี่ยวกับพฤติกรรม

พฤติกรรม (Behavior) คือ กิริยาอาการที่แสดงออกหรือปฏิกิริยาโต้ตอบเมื่อเผชิญกับสิ่งเร้าหรือสถานการณ์ต่างๆ อาการแสดงออกต่างๆ เหล่านี้ อาจเป็นการเคลื่อนไหวที่สังเกตได้หรือวัดได้ เช่น การเดิน การพูด การเขียน การคิด การเต้นของหัวใจ เป็นต้น ส่วนสิ่งเร้าที่มากกระทบแล้วก่อให้เกิดพฤติกรรมก็อาจจะเป็นสิ่งเร้าภายใน และสิ่งเร้าภายนอก (Jitpitak, 1982) พฤติกรรมมนุษย์มีองค์ประกอบ 7 ประการ ได้แก่ 1) ความมุ่งหมาย เป็นความต้องการหรือวัตถุประสงค์ที่ทำให้เกิดกิจกรรมที่คนต้องทำกิจกรรมเพื่อตอบสนองความต้องการที่เกิดขึ้นของกิจกรรมบางอย่าง แต่ความต้องการหรือวัตถุประสงค์บางอย่างก็ต้องใช้เวลานานจึงจะสามารถบรรลุผลสมความต้องการหลายๆ อย่างในเวลาเดียวกันและมักจะต้องเลือกสนองความต้องการที่รีบด่วนก่อนและสนองความต้องการที่ห่างออกไปในภายหลัง 2) ความพร้อม หมายถึง ระดับวุฒิภาวะหรือความสามารถที่จำเป็นในการทำกิจกรรมเพื่อสนองความต้องการ คนเราไม่สามารถสนองความต้องการได้หมดทุกอย่างความต้องการบางอย่างอยู่นอกเหนือความสามารถของเขา 3) สถานการณ์ เป็นเหตุการณ์ที่เปิดโอกาสให้เลือกทำกิจกรรมเพื่อสนองความต้องการ 4) การแปลความหมาย ก่อนที่คนเราจะทำกิจกรรมลงไปเขาจะต้องพิจารณาสถานการณ์เสียก่อนแล้วตัดสินใจเลือกวิธีที่คาดว่าจะได้ความพอใจมากที่สุด 5) ตอบสนอง เป็นพฤติกรรมเพื่อตอบสนองความต้องการโดยวิธีการที่ได้เลือกแล้วในขั้นแปลความหมาย 6) ผลที่ได้รับหรือผลที่ตามมาเมื่อทำกิจกรรมแล้วย่อมได้รับผลการกระทำนั้น ผลที่ได้รับอาจจะตามที่คาดคิดไว้หรืออาจตรงกันข้ามกับความคาดหมายได้ 7) ปฏิกริยาต่อความคาดหวัง หากคนเราไม่สามารถสนองความต้องการได้ก็กล่าวได้ว่าเขาประสบกับความผิดหวังในกรณีเช่นนี้เขาอาจจะย้อนกลับไปแปลความหมายของสถานะเสียใหม่และเลือกวิธีการตอบสนองใหม่ได้ (Cronbach et al., 1972) ทั้งนี้พฤติกรรมการมีส่วนร่วมนั้นสามารถแบ่งออกได้เป็น 2 ลักษณะ คือ 1) พฤติกรรมการมีส่วนร่วมโดยตรง เช่น การเสนอแนะ การให้ข้อคิด การร่วมตัดสินใจ การเข้าร่วมเป็นคณะกรรมการ เป็นต้น และ 2) พฤติกรรมการเข้าร่วมโดยอ้อม เช่น การบริจาคเงิน ทรัพย์สิน วัสดุอุปกรณ์ แรงงานเพื่อสมทบการดำเนินการหรือการยินดีในการให้ความช่วยเหลือ เป็นต้น (Metkarunjit, 2004) นอกจากนี้ พฤติกรรมที่แสดงออกถึงการมีส่วนร่วมประกอบด้วย การเข้าร่วมการประชุม การเข้าร่วมกิจกรรมหรือโครงการที่จัดขึ้น การร่วมวางแผนการดำเนินงาน การร่วมดำเนินการตามแผนงาน การร่วมติดตามประเมินผลการทำงาน และร่วมปรับปรุงและพัฒนาการดำเนินงาน (Koompai, 2016)

3.1.5 ความสัมพันธ์ระหว่างแรงจูงใจและพฤติกรรม

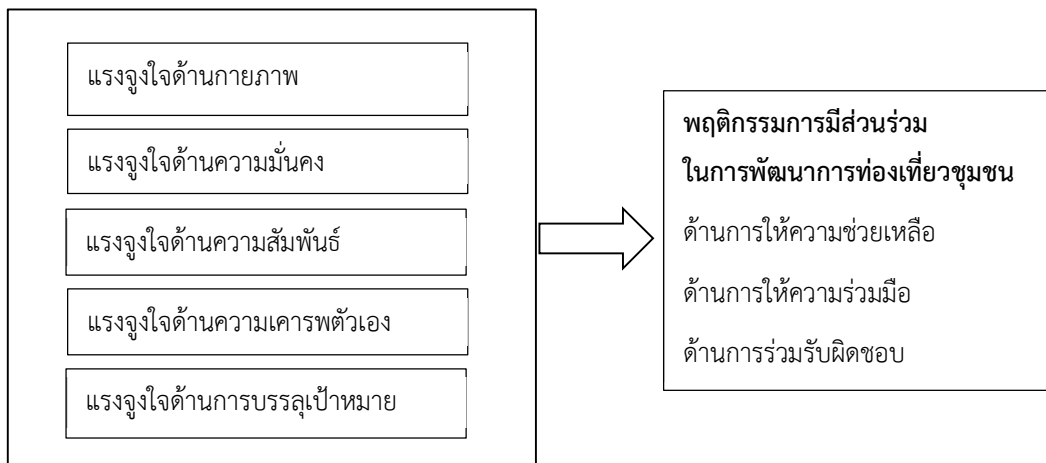
ความสัมพันธ์ระหว่างแรงจูงใจกับพฤติกรรมการมีส่วนร่วมมีความสำคัญในการพัฒนาการท่องเที่ยวโดยชุมชน โดย Ryan and Deci (2000) กล่าวถึง ทฤษฎีแรงจูงใจในตัวเอง (Self-Determination Theory: SDT) ซึ่งเน้นว่าแรงจูงใจภายใน เช่น ความต้องการความเป็นอิสระ (Autonomy) และความสามารถ (Competence) มีผลอย่างมากต่อพฤติกรรมการมีส่วนร่วมที่ยั่งยืนและการสนับสนุนแรงจูงใจในตัวเองของบุคคลจะช่วยส่งเสริมพฤติกรรมการมีส่วนร่วมมากกว่าการใช้แรงจูงใจภายนอก เช่น รางวัล ในขณะที่ Bandura (1986) ทฤษฎีการรับรู้ความสามารถของตนเอง (Self-Efficacy Theory) ของ Bandura กล่าวถึงว่า เมื่อบุคคลมีความเชื่อในความสามารถของตนเองในการทำกิจกรรมสำเร็จ จะส่งผลให้มีส่วนร่วมในกิจกรรมนั้นมากขึ้น แรงจูงใจภายในเกิดขึ้นจากการรับรู้ความสามารถของตนเองและมีผลอย่างมากต่อพฤติกรรมการมีส่วนร่วมในบริบทของการศึกษาและการทำงาน และ Kuvaas and Dysvik (2009)

ทำการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างแรงจูงใจภายในกับพฤติกรรมการทำงานของพนักงาน พบว่า พนักงานที่รู้สึกว่าเป็นบริษัทลงทุนในการพัฒนาตนเองมีแรงจูงใจภายในสูงขึ้น และมีส่วนร่วมในงานมากขึ้นเช่นกัน

ตารางที่ 1 สรุปการทบทวนวรรณกรรมและงานวิจัย

เรื่องที่ศึกษา	แรงจูงใจ ด้าน กายภาพ	แรงจูงใจ ด้าน ความ มั่นคง	แรงจูงใจ ด้าน ความ สัมพันธ์	แรงจูงใจ ด้าน ความ เคารพ ตัวเอง	แรงจูงใจ ด้านการ บรรลุ เป้าหมาย	พฤติกรรม ด้านการ ให้ความ ช่วยเหลือ	พฤติกรรม ด้านการ ให้ความ ร่วมมือ	พฤติกรรม ด้านการ ร่วม รับผิดชอบ
Maslow (1943)	✓	✓	✓	✓	✓			
McClelland (1985)			✓		✓			✓
Kunlaphasuttha (2009)	✓	✓		✓				
Ryan and Deci (2000)				✓				
Bandura (1986)				✓				
Kuvaas and Dysvik (2009)							✓	
Metkarunjit (2004)							✓	✓
Koompai (2016)								✓
Cronbach et al. (1972)						✓		

3.2 กรอบแนวคิด

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิด

3.3 สมมติฐานการวิจัย

แรงจูงใจส่งผลต่อพฤติกรรมการมีส่วนร่วมพัฒนาศักยภาพการท่องเที่ยวโดยชุมชนบ้านเคียน อำเภอดง จังหวัดภูเก็ต

H1: แรงจูงใจตามทฤษฎีมาสโลว์ ส่งผลต่อพฤติกรรมการให้ความช่วยเหลือเพื่อร่วมพัฒนาพัฒนาศักยภาพการท่องเที่ยวโดยชุมชน

H2: แรงจูงใจตามทฤษฎีมาสโลว์ ส่งผลต่อพฤติกรรมการให้ความร่วมมือเพื่อร่วมพัฒนาพัฒนาศักยภาพการท่องเที่ยวโดยชุมชน

H3: แรงจูงใจตามทฤษฎีมาสโลว์ ส่งผลต่อพฤติกรรมการร่วมรับผิดชอบเพื่อร่วมพัฒนาพัฒนาศักยภาพการท่องเที่ยวโดยชุมชนบ้าน

4. วิธีดำเนินการวิจัย

4.1 รายละเอียดของประชากร กลุ่มตัวอย่าง

ประชากรและกลุ่มตัวอย่างในการศึกษาคั้งนี้ คือ สมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชนการท่องเที่ยวบ้านเคียน อำเภอดง จังหวัดภูเก็ต ทั้งหมด จำนวน 37 คน

4.2 เทคนิคการสุ่มตัวอย่าง

การศึกษาคั้งนี้ใช้เทคนิคการสำรวจแบบสำมะโนประชากร (Census Survey) โดยเก็บข้อมูลสมาชิกทุกคนของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนการท่องเที่ยวบ้านเคียน อำเภอดง จังหวัดภูเก็ต ซึ่งถือเป็นประชากรทั้งหมดในการศึกษา

เนื่องจากประชากรมีจำนวนจำกัดและสามารถเข้าถึงได้ครบถ้วน การใช้เทคนิคนี้จึงช่วยให้ได้ข้อมูลที่สมบูรณ์ สะท้อนความเป็นจริงของกลุ่มได้อย่างแท้จริง ปราศจากความคลาดเคลื่อนจากการสุ่มตัวอย่าง (Sampling Error) และส่งผลให้ผลการศึกษาที่มีความเชื่อถือได้สูง

4.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล วิธีวิเคราะห์ การแปลผล

4.3.1 การเก็บรวบรวมข้อมูล

ข้อมูลปฐมภูมิ เป็นข้อมูลเชิงสำรวจรวบรวมข้อมูลจากแบบสอบถามดำเนินการเก็บข้อมูลแบบสอบถามตรงกับวัตถุประสงค์ที่ต้องการจะศึกษาตามกลุ่มประชากรเป้าหมาย ผลการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือด้วยวิธี IOC โดยแบบสอบถามด้านแรงจูงใจและพฤติกรรมมีส่วนร่วมพัฒนาศักยภาพการท่องเที่ยวโดยชุมชน พบว่า มีค่า IOC = 0.979 และมีค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา = 0.949

ข้อมูลทุติยภูมิ เป็นข้อมูลที่รวบรวมการศึกษาจากเอกสารต่าง ๆ หนังสือ บทความ วิทยานิพนธ์ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อใช้ประกอบในการกำหนดกรอบความคิดในการวิจัย

4.3.2 การวิเคราะห์ข้อมูล

ทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบน มาตรฐาน ร้อยละ และการวิเคราะห์การถดถอยแบบพหุคูณ โดย สมการทำนายการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ ได้แก่

$$Y = \alpha + \beta_1x_1 + \beta_2x_2 + \beta_3x_3 + \dots + \beta_kx_k + u$$

เมื่อ Y คือ พฤติกรรมด้านการช่วยเหลือ พฤติกรรมการให้ความร่วมมือ พฤติกรรมการร่วมรับผิดชอบ

ตัวแปรอิสระ : X_1 คือ แรงจูงใจด้านกายภาพ (Physiological Needs)

: X_2 คือ แรงจูงใจด้านความมั่นคง (Safety and Security Needs)

: X_3 คือ แรงจูงใจด้านความสัมพันธ์ ความรักและความเป็นเจ้าของ (Relationship Needs)

: X_4 คือ แรงจูงใจด้านความเคารพต่อตัวเอง (Esteem)

: X_5 คือ แรงจูงใจด้านการบรรลุเป้าหมาย (Self-Actualization)

$\mathcal{E}$ คือ ค่าความคลาดเคลื่อนของ Model

5. ผลการวิจัยและอภิปรายผล

5.1 ผลการวิจัย

5.1.1 ลักษณะพื้นฐานทางสังคมประชากร

ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 81.10 และเพศชาย คิดเป็นร้อยละ 18.90 มีอายุระหว่าง 51-60 ปี คิดเป็นร้อยละ 48.60 รองลงมา คือ อายุมากกว่า 60 ปี คิดเป็นร้อยละ 18.90 และ 31-40 ปี คิดเป็นร้อยละ 10.80 ตามลำดับ ประกอบอาชีพธุรกิจส่วนตัว คิดเป็นร้อยละ 24.30 รองลงมา คือ ค้าขายและอาชีพแม่บ้าน/

การศึกษาแรงจูงใจและพฤติกรรมการมีส่วนร่วมพัฒนาศักยภาพฯ

พ่อบ้าน ซึ่งมีค่าเท่ากับคิดเป็นร้อยละ 16.20 และอาชีพพนักงานบริษัทเอกชนคิดเป็นร้อยละ 13.50 ตามลำดับ มีรายได้มากกว่า 25,001 บาท/เดือน คิดเป็นร้อยละ 29.70 รองลงมาน้อยกว่า 5,000 บาท/เดือน ซึ่งมีค่าเท่ากับน้อยกว่า 5,000 บาท/เดือนและ 20,001-25,000 บาท/เดือน คิดเป็นร้อยละ 16.20 และรายได้ 5,001-10,000 บาท/เดือน ซึ่งมีค่าเท่ากับ 15,001-20,000 บาท/เดือน คิดเป็นร้อยละ 10.80 ระดับการศึกษาปริญญาตรี คิดเป็นร้อยละ 48.00 รองลงมาคือ มัธยมศึกษาตอนต้น/ปวช.หรือเทียบเท่า คิดเป็นร้อยละ 18.90 และมัธยมศึกษาตอนปลาย/ปวส.หรือเทียบเท่า คิดเป็นร้อยละ 13.50 ตามลำดับ ระยะเวลาเฉลี่ยของการเป็นสมาชิกกลุ่ม 2.16 ปี ส่วนใหญ่เป็นคณะกรรมการกลุ่มคิดเป็นร้อยละ 44.30 รองลงมา เป็นสมาชิกกลุ่มคิดเป็นร้อยละ 41.40 ตามลำดับ ทำหน้าที่เป็นนักแสดงของชุมชน คิดเป็นร้อยละ 27.10 รองลงมา คือ ฝ่ายอาหารและเครื่องดื่ม คิดเป็นร้อยละ 22.90 และฝ่ายนักเล่าเรื่องชุมชน คิดเป็นร้อยละ 11.40 ตามลำดับ ดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ลักษณะพื้นฐานทางสังคมประชากร

ลักษณะทางสังคมประชากร	ร้อยละ	จำนวน (N=37)
เพศ		
ชาย	18.90	7
หญิง	81.10	30
อายุ		
น้อยกว่า 30 ปี	5.40	2
31-40 ปี	10.80	4
41-50 ปี	16.20	6
51-60 ปี	48.60	18
มากกว่า 60 ปี	18.90	7
อาชีพ		
เกษตรกร	2.7	1
แม่บ้าน /พ่อบ้าน	16.20	6
ธุรกิจส่วนตัว	24.30	9
รับราชการ/พนักงานของรัฐ	8.10	3
รัฐวิสาหกิจ	2.7	1
ค้าขาย	16.20	6
พนักงานบริษัทเอกชน	13.50	5
ผู้เกษียณอายุ	10.80	4
ว่างงาน	2.70	1
นักเรียน นักศึกษา	2.70	1

ตารางที่ 2 ลักษณะพื้นฐานทางสังคมประชากร (ต่อ)

ลักษณะทางสังคมประชากร	ร้อยละ	จำนวน (N=37)
รายได้เฉลี่ยต่อเดือน		
น้อยกว่า 5,000 บาท/เดือน	16.20	6
5,001-10,000 บาท/เดือน	10.80	4
10,001-15,000 บาท/เดือน	16.20	6
15,001-20,000 บาท/เดือน	10.80	4
20,001-25,000 บาท/เดือน	16.20	6
มากกว่า 25,001บาท/เดือน	29.70	11
ระดับการศึกษา		
ต่ำกว่าประถมศึกษา	5.40	2
ประถมศึกษา	2.70	1
มัธยมศึกษาตอนต้น/ปวช.หรือเทียบเท่า	18.90	7
อนุปริญญา	8.10	3
มัธยมศึกษาตอนปลาย/ปวส.หรือเทียบเท่า	13.50	5
ปริญญาตรี	48.0	18
สูงกว่าปริญญาตรี	2.70	1
ระยะเวลาการเข้าร่วมเป็นสมาชิก		
1-2 ปี	70.30	26
3-4 ปี	21.60	8
5 ปีขึ้นไป	8.01	3
ตำแหน่งในกลุ่มวิสาหกิจชุมชน		
ประธานกลุ่ม	2.70	1
รองประธานกลุ่ม	2.70	1
คณะกรรมการกลุ่ม	21.60	8
ที่ปรึกษากลุ่ม	2.70	1
เลขากลุ่ม	2.70	1
เหรัญญิกกลุ่ม	-	-
สมาชิกกลุ่ม	67.60	25

ตารางที่ 2 ลักษณะพื้นฐานทางสังคมประชากร (ต่อ)

ลักษณะทางสังคมประชากร	ร้อยละ	จำนวน (N=37)
หน้าที่การทำงานในกลุ่มวิสาหกิจชุมชน		
ฝ่ายประสานงาน	8.10	3
ฝ่ายประชาสัมพันธ์	10.80	4
ฝ่ายต้อนรับ	2.70	1
ฝ่ายนักแสดง	35.10	13
ฝ่ายนักเล่าเรื่อง	8.10	3
ฝ่ายอาหารและเครื่องดื่ม	21.60	8
ฝ่ายผลิตภัณฑ์ชุมชนท้องถิ่น	5.40	2
ให้คำปรึกษากลุ่ม	2.70	1
ฝ่ายจัดการทั่วไป	26.43	9

5.1.2 แรงจูงใจในการเข้ามามีส่วนร่วมต่อการพัฒนาศักยภาพการท่องเที่ยวโดยชุมชน

การศึกษาแรงจูงใจในการเข้ามามีส่วนร่วมต่อการพัฒนาศักยภาพการท่องเที่ยวโดยชุมชน พิจารณาจากประเด็นด้านแรงจูงใจพบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามมีแรงจูงใจในการมีส่วนร่วมด้านแรงจูงใจด้านความสัมพันธ์ ความรัก และความเป็นเจ้าของ มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X}$ = 4.39, S.D. = 0.515) รองลงมาคือ แรงจูงใจด้านกายภาพ ($\bar{X}$ = 4.38, S.D. = 0.681) และแรงจูงใจด้านการบรรลุเป้าหมาย ($\bar{X}$ = 4.36, S.D. = 0.672) โดยแรงจูงใจที่มีค่าต่ำกว่าแรงจูงใจด้านอื่นๆ มากที่สุด คือ แรงจูงใจด้านความมั่นคง ($\bar{X}$ = 3.34, S.D. = 0.195) ดังแสดงในตารางที่ 3

ตารางที่ 3 แรงจูงใจในการเข้ามามีส่วนร่วมต่อการพัฒนาศักยภาพการท่องเที่ยวโดยชุมชน

ประเด็นแรงจูงใจ	ค่าเฉลี่ย (ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน)	แปลความ
แรงจูงใจด้านกายภาพ (Physiological Needs)	4.38 (0.681)	มากที่สุด
แรงจูงใจด้านความมั่นคง (Safety and Security Needs)	3.54 (0.195)	มาก
แรงจูงใจด้านความสัมพันธ์ ความรักและความเป็นเจ้าของ (Relationship Needs)	4.39 (.515)	มากที่สุด
แรงจูงใจด้านความเคารพต่อตัวเอง (Esteem)	4.14 (.665)	มาก
แรงจูงใจด้านการบรรลุเป้าหมาย (Self-Actualization)	4.36 (.672)	มากที่สุด

5.1.3 พฤติกรรมการมีส่วนร่วมของชุมชนต่อการพัฒนาศักยภาพการท่องเที่ยวโดยชุมชน

ผู้ตอบแบบสอบถามมีพฤติกรรมการให้ความช่วยเหลือด้านการปฏิบัติงานแทนสมาชิกท่านอื่นด้วยความเต็มใจ มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X} = 4.43$, S.D. = 0.603) รองลงมา คือ การให้ความช่วยเหลือผู้อื่นเมื่อพบปัญหาในการปฏิบัติงาน ($\bar{X} = 4.30$, S.D. = 0.740) ซึ่งมีค่าเฉลี่ยเท่ากันกับการให้ความร่วมมือกับผู้อื่นในด้านการทำงานกลุ่มและงานของชุมชน ($\bar{X} = 4.30$, S.D. = 0.661) และการให้ความร่วมมือกับผู้อื่นในด้านการทำงานกลุ่มและงานของชุมชน ($\bar{X} = 4.27$, S.D. = 0.719) ตามลำดับ ด้านพฤติกรรมด้านการมีส่วนร่วม พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามมีพฤติกรรมด้านการมีส่วนร่วมด้านการรับฟังความคิดเห็นที่แตกต่างซึ่งกันและกัน ($\bar{X} = 4.22$, S.D. = 0.787) ซึ่งมีค่าเท่ากับด้านการร่วมประชาสัมพันธ์กลุ่มการท่องเที่ยว ($\bar{X} = 4.22$, S.D. = 0.821) รองลงมา คือ ด้านการร่วมคิด ร่วมเสนอความคิดสร้างสรรค์ ในการพัฒนาการท่องเที่ยว ($\bar{X} = 4.14$, S.D. = 0.751) และร่วมทำ ร่วมปฏิบัติการกิจกรรมการท่องเที่ยวทุกครั้ง ($\bar{X} = 4.11$ S.D. = 0.809) ตามลำดับ สำหรับด้านการรับผิดชอบต่อหน้าที่ พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามมีพฤติกรรมด้านการรับผิดชอบต่อหน้าที่ คือ การปฏิบัติงานด้วยความซื่อสัตย์สุจริต ($\bar{X} = 4.68$, S.D. = 0.669) รองลงมา คือ ความตรงต่อเวลา ($\bar{X} = 4.59$, S.D. = 0.599) ซึ่งมีค่าเท่ากับกับการเคารพและให้เกียรติสมาชิกในกลุ่มอย่างเท่าเทียมกัน ($\bar{X} = 4.59$, S.D. = 0.551) และมีความกล้าที่จะทำในสิ่งที่ถูกต้อง ($\bar{X} = 4.57$, S.D. = 0.647) ตามลำดับ ดังแสดงในตารางที่ 4

ตารางที่ 4 พฤติกรรมการมีส่วนร่วมของชุมชนต่อการพัฒนาศักยภาพการท่องเที่ยวโดยชุมชน

ประเด็นพฤติกรรม	ค่าเฉลี่ย (ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน)	แปลความ
พฤติกรรมการให้ความช่วยเหลือ		
ปฏิบัติงานแทนสมาชิกท่านอื่นด้วยความเต็มใจ	4.43 (0.603)	มากที่สุด
ให้ความช่วยเหลือผู้อื่นเมื่อพบปัญหาในการปฏิบัติงาน	4.30 (0.740)	มากที่สุด
การให้ความร่วมมือกับผู้อื่นในด้านการทำงานกลุ่มและงานของชุมชน	4.30 (0.661)	มากที่สุด
ให้คำแนะนำและช่วยเหลือชี้แนะให้แก่เพื่อนร่วมงาน	4.27 (0.732)	มากที่สุด
พฤติกรรมด้านการมีส่วนร่วม		
การรับฟังความคิดเห็นที่แตกต่างซึ่งกันและกัน	4.22 (0.787)	มากที่สุด
ร่วมประชาสัมพันธ์กลุ่มการท่องเที่ยว	4.22 (0.821)	มากที่สุด
ร่วมคิด ร่วมเสนอความคิดสร้างสรรค์ ในการพัฒนาการท่องเที่ยว	4.14 (0.751)	มาก
ร่วมทำ ร่วมปฏิบัติการกิจกรรมการท่องเที่ยวทุกครั้ง	4.11 (0.809)	มาก
ร่วมรับและแบ่งปันผลประโยชน์ที่เป็นธรรม	4.08 (1.038)	มาก
ร่วมในการวางแผนงานของกลุ่มการท่องเที่ยว	4.05 (0.815)	มาก
ร่วมในการเสนอความคิดเห็นต่อการแก้ไขปัญหาประเด็นต่างๆ	4.03 (0.833)	มาก
ร่วมเข้าร่วมประชุมการทำงานปรึกษาหารือของกลุ่ม	4.00 (0.943)	มาก
มีส่วนร่วมตรวจสอบข้อมูลการใช้งบประมาณของกลุ่ม	3.84 (0.866)	มาก

ตารางที่ 4 พฤติกรรมการมีส่วนร่วมของชุมชนต่อการพัฒนาศักยภาพการท่องเที่ยวโดยชุมชน (ต่อ)

ประเด็นพฤติกรรม	ค่าเฉลี่ย (ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน)	แปลความ
พฤติกรรมด้านการรับผิดชอบต่อหน้าที่		
ปฏิบัติงานด้วยความซื่อสัตย์ สุจริต	4.68 (0.669)	มากที่สุด
ตรงต่อเวลา	4.59 (0.599)	มากที่สุด
การเคารพและให้เกียรติสมาชิกในกลุ่มอย่างเท่าเทียมกัน	4.59 (0.551)	มากที่สุด
มีความกล้าที่จะทำในสิ่งที่ถูกต้อง	4.57 (0.647)	มากที่สุด
รู้บทบาทหน้าที่ของตัวเองชัดเจน	4.54 (0.558)	มากที่สุด
วางแผนและปฏิบัติงานที่ได้รับมอบหมายและปฏิบัติงานบรรลุเป้าหมาย	4.51 (0.607)	มากที่สุด
พัฒนาตัวเองเพื่อนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติหน้าที่สมาชิกกลุ่ม	4.41 (0.686)	มากที่สุด
ดำเนินการในหน้าที่ที่รับผิดชอบ และแก้ปัญหาอย่างสุดความสามารถ	4.22 (0.787)	มากที่สุด
ช่วยกันติดตามและประเมินผลการทำงานของกลุ่ม	4.05 (0.911)	มาก

5.1.4 แรงจูงใจที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการมีส่วนร่วมพัฒนาศักยภาพการท่องเที่ยวโดยชุมชน

จากการศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมด้านการมีส่วนร่วมพัฒนาศักยภาพการท่องเที่ยวโดยชุมชนบ้านเคียนอำเภอดง จังหวัดภูเก็ต ในเบื้องต้นผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์ค่า Correlations และค่า Multiple Regression พบว่าค่า Correlations ในการศึกษาครั้งนี้ตัวแปรที่ใช้ในการศึกษามีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกัน ดังแสดงได้ในตารางที่ 5

ตารางที่ 5 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร

Correlations								
	P	SS	R	E	SA	H	C	Sat
P	1							
SS	.398**	1						
R	.710**	.545**	1					
E	.587**	.608**	.870**	1				
SA	.712**	.551**	.906**	.858**	1			
H	.558**	.460**	.793**	.779**	.719**	1		
C	.554**	.641**	.780**	.834**	.731**	.746**	1	
Sat	.577**	.349**	.760**	.711**	.696**	.664**	.674**	1

** . Correlation is significant at the 0.01 level (2-tailed).

P = แรงจูงใจด้านกายภาพ (Physiological Needs)

SS = แรงจูงใจด้านความมั่นคง (Safety and Security Needs)

R = แรงจูงใจด้านความสัมพันธ์ ความรักและความเป็นเจ้าของ (Relationship Needs)

E = แรงจูงใจด้านความเคารพต่อตัวเอง (Esteem)

SA = แรงจูงใจด้านการบรรลุเป้าหมาย (Self-Actualization)

H = พฤติกรรมการให้ความช่วยเหลือ

C = พฤติกรรมด้านการให้ความร่วมมือ

SAT = พฤติกรรมด้านการรับผิดชอบต่อหน้าที่

จากตารางที่ 4 พบว่า ตัวแปรทุกตัวมีความสัมพันธ์กันและไม่มีตัวแปรใดที่มีค่าสูงกว่า .90 ที่จะทำให้เกิดปัญหาภาวะร่วมเส้นตรงพหุ (Multicollinearity ดังนั้น จึงทำการทดสอบปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมด้านการมีส่วนร่วมพัฒนาศักยภาพการท่องเที่ยวโดยชุมชนบ้านเคียน อำเภอดง จังหวัดภูเก็ต โดยใช้สถิติ Multiple Regression ได้ผลการวิเคราะห์ ดังตารางที่ 6

ตารางที่ 6 ผลการทดสอบ Multiple Regression แรงจูงใจตามทฤษฎีมาสโลว์ส่งผลต่อพฤติกรรมการให้ความช่วยเหลือ

	Unstandardized Coefficients		Standardized Coefficients	t	Sig.
	B	Std. Error	Beta		
R	0.596	0.209	0.557	2.845	0.006*
E	0.363	0.137	0.439	2.659	0.010*

หมายเหตุ: R = แรงจูงใจด้านความสัมพันธ์ ความรักและความเป็นเจ้าของ (Relationship Needs)

E = แรงจูงใจด้านความเคารพต่อตัวเอง (Esteem)

การศึกษาแรงจูงใจและพฤติกรรมการมีส่วนร่วมพัฒนาศักยภาพฯ

จากตารางที่ 5 พบว่า แรงจูงใจด้านความสัมพันธ์ ความรักและความเป็นเจ้าของ และแรงจูงใจด้านความเคารพต่อตัวเอง ส่งผลต่อพฤติกรรมการให้ความช่วยเหลือ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และมีความสัมพันธ์ไปในทิศทางเดียวกัน เป็นไปตามสมมติฐานการวิจัย เมื่อพิจารณาจากค่า B เมื่อแรงจูงใจด้านความสัมพันธ์ ความรักและความเป็นเจ้าของและแรงจูงใจด้านความเคารพต่อตัวเองเพิ่มขึ้น จะทำให้พฤติกรรมการให้ความช่วยเหลือเพิ่มขึ้นตามไปด้วย เมื่อพิจารณาจากค่า Beta พบว่า แรงจูงใจด้านความสัมพันธ์ ความรักและความเป็นเจ้าของ มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการให้ความช่วยเหลือมากที่สุด รองลงมา คือ แรงจูงใจด้านความเคารพต่อตัวเองตามลำดับ

ตารางที่ 7 ผลการทดสอบ Multiple Regression แรงจูงใจตามทฤษฎีมาสโลว์ส่งผลต่อพฤติกรรมการให้ความร่วมมือ

	Unstandardized Coefficients		Standardized Coefficients	t	Sig.
	B	Std. Error	Beta		
S	0.142	0.055	0.209	2.593	0.012*
E	0.624	0.156	0.586	4.012	0.000*

หมายเหตุ R = แรงจูงใจด้านความสัมพันธ์ ความรักและความเป็นเจ้าของ (Relationship Needs)

E = แรงจูงใจด้านความเคารพต่อตัวเอง (Esteem)

จากตารางที่ 6 พบว่า แรงจูงใจด้านความปลอดภัยและแรงจูงใจด้านความเคารพต่อตัวเอง ส่งผลต่อพฤติกรรมการให้ความร่วมมือ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และมีความสัมพันธ์ไปในทิศทางเดียวกันเป็นไปตามสมมติฐานการวิจัย เมื่อพิจารณาจากค่า B เมื่อแรงจูงใจด้านความด้านความปลอดภัยและแรงจูงใจด้านความเคารพต่อตัวเองเพิ่มขึ้น จะทำให้พฤติกรรมการให้ความร่วมมือเพิ่มขึ้นตามไปด้วย เมื่อพิจารณาจากค่า Beta พบว่า แรงจูงใจด้านความเคารพต่อตัวเอง มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการให้ความร่วมมือมากที่สุด รองลงมา คือ แรงจูงใจด้านปลอดภัยตามลำดับ

ตารางที่ 8 ผลการทดสอบ Multiple regression แรงจูงใจตามทฤษฎีมาสโลว์ ส่งผลต่อพฤติกรรมการร่วมรับผิดชอบ

	Unstandardized Coefficients		Standardized Coefficients	t	Sig.
	B	Std. Error	Beta		
R	0.596	0.209	0.557	2.845	0.006*

หมายเหตุ R = แรงจูงใจด้านความสัมพันธ์ ความรักและความเป็นเจ้าของ (Relationship Needs)

จากตารางที่ 5 พบว่า แรงจูงใจด้านความสัมพันธ์ ความรักและความเป็นเจ้าของ ส่งผลต่อพฤติกรรมการร่วมรับผิดชอบ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และมีความสัมพันธ์ไปในทิศทางเดียวกัน เป็นไปตามสมมติฐานการวิจัย

5.2 อภิปรายผล

ผลการศึกษาพบว่า กลุ่มที่เข้าร่วมเป็นสมาชิก มีอายุระหว่าง 51-60 ปี ซึ่งสอดคล้องกับ Ruppayoon and Leekpai (2023) ในประเด็นที่ผู้มีส่วนร่วมในการจัดการการท่องเที่ยวอุทยานธรณีสตูลเป็นเพศหญิง แต่ในประเด็นด้านการศึกษาและรายได้นั้นมีความแตกต่างกัน กล่าวคือ ชุมชนจากการวิจัยครั้งนี้ มีรายได้มากกว่า 25,001 บาท/เดือน ประกอบอาชีพธุรกิจส่วนตัว ระดับการศึกษาปริญญาตรี ในขณะที่ผลการศึกษาของ Ruppayoon and Leekpai (2023) มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือน 10,001-20,000 บาท ประกอบอาชีพข้าราชการ พนักงานรัฐวิสาหกิจหรือพนักงานของรัฐ และมีการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย/ปวช. เช่นเดียวกับการศึกษาของ Songsri (2022) ที่มีระดับการศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรี รายได้เฉลี่ยต่ำกว่า 15,000 บาท และประกอบอาชีพเกษตรกร

ในส่วนของแรงจูงใจในการเข้ามามีส่วนร่วมต่อการพัฒนาศักยภาพการท่องเที่ยวโดยชุมชน พบว่า ชุมชนมีแรงจูงใจในการมีส่วนร่วมด้านความสัมพันธ์ ความรักและความเป็นเจ้าของ มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมา คือ แรงจูงใจด้านกายภาพ ทั้งนี้ Lisk (1985) ได้กล่าวว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนจะต้องมีความสัมพันธ์กับแนวคิดของการเชื่อใจ และการยอมรับตนเอง หากประชาชนมีการยอมรับตนเองและเกิดความเชื่อใจซึ่งกันและกัน เกิดความสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน ใ่วางใจในการทำงานร่วมกัน จะนำไปสู่การมีส่วนร่วมของประชาชนอย่างยั่งยืนได้ นอกจากนี้ การที่จะสร้างการมีส่วนร่วมที่ยั่งยืนนั้นควรพิจารณาถึงแนวคิดการมีส่วนร่วมของประชาชนในท้องถิ่นและกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับประชาชนในท้องถิ่นเป็นเกณฑ์ ประกอบด้วยหลักการ 6Cs ได้แก่ 1) การร่วมมือ (Co-Operation) 2) การยินยอม (Compliance) 3) การให้คำปรึกษา (Consultation) 4) การให้ความร่วมมือ (Cooperation) 5) การเรียนรู้ร่วมกัน (Co-Learning) และ 6) การลงมือกระทำร่วมกัน (Collective Action) (Singhal, 2001)

สำหรับการศึกษาพฤติกรรมการให้ความช่วยเหลือพบว่า ชุมชนมีค่าเฉลี่ยการปฏิบัติงานแทนสมาชิกท่านอื่นด้วยความเต็มใจสูงสุด มีพฤติกรรมด้านการมีส่วนร่วมด้านการรับฟังความคิดเห็นที่แตกต่างซึ่งกันและกัน ซึ่งมีค่าเฉลี่ยเท่ากับด้านการร่วมประชาสัมพันธ์กลุ่มการท่องเที่ยว และมีค่าเฉลี่ยพฤติกรรมด้านการรับผิดชอบต่อหน้าที่ คือ การปฏิบัติงานด้วยความซื่อสัตย์ สุจริตสูงสุด ซึ่งถือเป็นพฤติกรรมที่จะช่วยส่งเสริมและสนับสนุนการพัฒนาศักยภาพการท่องเที่ยวเชิงเกษตรของชุมชนบ้านเคียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ ทั้งนี้จากผลการทดสอบสมมติฐานแรงจูงใจด้านความสัมพันธ์ ความรักและความเป็นเจ้าของ และแรงจูงใจด้านความเคารพต่อตัวเอง ส่งผลต่อพฤติกรรมการให้ความช่วยเหลือ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ Baumeister and Leary (1995) ที่กล่าวถึงว่า การที่บุคคลรู้สึกว่าเป็นส่วนหนึ่งของกลุ่มหรือสังคมช่วยเพิ่มพฤติกรรมการให้ความช่วยเหลือ เนื่องจากคนมักช่วยเหลือผู้อื่นเพื่อรักษาความสัมพันธ์และสร้างความสัมพันธ์ทางสังคมที่ดียิ่งขึ้น และการให้ความช่วยเหลือมักเกิดจากความต้องการเป็นที่ยอมรับในกลุ่ม ซึ่งส่งผลโดยตรงจากแรงจูงใจด้านความสัมพันธ์และความเป็นเจ้าของ ทั้งนี้ผลการทดสอบสมมติฐานพบว่า แรงจูงใจด้านความปลอดภัยและแรงจูงใจด้านความเคารพต่อตัวเอง ส่งผลต่อพฤติกรรมการให้ความร่วมมือโดยตรงกับงานวิจัยของ Edmondson (1999) ที่ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างสภาพแวดล้อมที่ปลอดภัยทางจิตวิทยา (Psychological Safety) และการทำงานร่วมกันในทีมพบว่า ทีมที่รู้สึกถึงความปลอดภัยในการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและร่วมมือกันในการทำงานมีประสิทธิภาพมากขึ้น ในขณะที่แรงจูงใจด้านความสัมพันธ์ ความรักและความเป็นเจ้าของ ส่งผลต่อพฤติกรรมการร่วมรับผิดชอบในหลายบริบท เช่น ในครอบครัว ชุมชน และที่ทำงาน เนื่องจากความต้องการทางด้านอารมณ์และสังคมเหล่านี้เป็นแรงจูงใจพื้นฐานที่ช่วยส่งเสริมให้บุคคลรู้สึกมีคุณค่าและมีความต้องการสร้างและ

การศึกษาแรงจูงใจและพฤติกรรมการมีส่วนร่วมพัฒนาศักยภาพ

รักษาความสัมพันธ์ที่ดี โดยการมีส่วนร่วมในการรับผิดชอบจะช่วยให้บุคคลรักษาความสัมพันธ์ทางสังคมที่แข็งแกร่งขึ้น สอดคล้องกับงานวิจัย Baumeister and Leary (1995) ที่กล่าวถึง การมีความสัมพันธ์ที่ดีในกลุ่ม เช่น เพื่อนร่วมงาน หรือสมาชิกในครอบครัว จะกระตุ้นให้บุคคลรับผิดชอบร่วมกันในการทำกิจกรรมต่างๆ ตัวอย่างเช่น ในทีมทำงาน เมื่อพนักงานรู้สึกว่าคุณมีความสัมพันธ์ที่ดีต่อเพื่อนร่วมทีม พวกเขาจะมีแนวโน้มที่จะช่วยกันรับผิดชอบงานให้สำเร็จ

6. สรุปผลการวิจัย

ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง มีอายุระหว่าง 51-60 ปี ประกอบอาชีพธุรกิจส่วนตัว มีรายได้มากกว่า 25,001 บาท/เดือน ระดับการศึกษาปริญญาตรี มีระยะเวลาเฉลี่ยของการเป็นสมาชิกกลุ่ม 2.16 ปี ส่วนใหญ่เป็นคณะกรรมการกลุ่ม ทำหน้าที่เป็นนักแสดงของชุมชน ด้านแรงจูงใจในการเข้ามามีส่วนร่วมต่อการพัฒนาศักยภาพ การท่องเที่ยวโดยชุมชนพบว่า ชุมชนมีแรงจูงใจในการมีส่วนร่วมด้านความสัมพันธ์ ความรักและความเป็นเจ้าของ มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมา คือ แรงจูงใจด้านกายภาพ ผู้ตอบแบบสอบถามมีพฤติกรรมการให้ความช่วยเหลือด้านการปฏิบัติงานแทนสมาชิกท่านอื่นด้วยความเต็มใจ มีค่าเฉลี่ยสูงสุด มีพฤติกรรมด้านการมีส่วนร่วมด้านการรับฟังความคิดเห็นที่แตกต่างซึ่งกันและกันซึ่งมีค่าเท่ากับกับด้านการร่วมประชาสัมพันธ์กลุ่มการท่องเที่ยว และมีพฤติกรรมด้านการรับผิดชอบต่อหน้าที่คือการปฏิบัติงานด้วยความซื่อสัตย์ สุจริต มีค่าเฉลี่ยสูงสุด

ผลการทดสอบสมมติฐานจากผลการทดสอบสมมติฐานพบว่า แรงจูงใจด้านความสัมพันธ์ ความรักและความเป็นเจ้าของ และแรงจูงใจด้านความเคารพต่อตัวเอง ส่งผลต่อพฤติกรรมการให้ความช่วยเหลือ แรงจูงใจด้านความปลอดภัย และแรงจูงใจด้านความเคารพต่อตัวเอง ส่งผลต่อพฤติกรรมการให้ความร่วมมือ แรงจูงใจด้านความสัมพันธ์ ความรักและความเป็นเจ้าของ ส่งผลต่อพฤติกรรมการร่วมรับผิดชอบ

7. ข้อเสนอแนะ

7.1 ข้อเสนอแนะจากการวิจัย

7.1.1 จากผลการศึกษาพบว่า สมาชิกชุมชนบ้านเคียนส่วนใหญ่เป็นผู้หญิง มีอายุอยู่ระหว่าง 51-60 ปี ซึ่งถือเป็นช่วงอายุสูงวัย ควรมีการชักชวนกลุ่มสมาชิกผู้ชายเข้ามามีส่วนร่วมและชักชวนเยาวชนเพื่อให้มีความหลากหลายของกลุ่มคนมากขึ้น

7.1.2 จากผลการศึกษาแรงจูงใจด้านความสัมพันธ์ ความรักและความเป็นเจ้าของ ส่งผลต่อพฤติกรรมการร่วมรับผิดชอบ รวมทั้งแรงจูงใจด้านความสัมพันธ์ ความรักและความเป็นเจ้าของ และแรงจูงใจด้านความเคารพต่อตัวเอง ส่งผลต่อพฤติกรรมการให้ความช่วยเหลือ ดังนั้น นักจัดการควรเร่งการส่งเสริมและพัฒนาชุมชนบ้านเคียนโดยใช้กระบวนการมีส่วนร่วมในการพัฒนาเป็นแกน เพื่อให้สมาชิกกลุ่มและสมาชิกชุมชนเกิดความสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน รักและหวงแหนชุมชนมากยิ่งขึ้น

7.1.3 จากผลการศึกษาพบว่า พฤติกรรมการมีส่วนร่วมด้านการมีส่วนร่วมกันตรวจสอบข้อมูล การใช้งบประมาณของกลุ่มท่องเที่ยวโดยชุมชนอยู่ในระดับต่ำที่สุด ดังนั้น ชุมชนควรมีการทำความเข้าใจและชี้แจง ประเด็นดังกล่าวให้สมาชิกได้รับทราบอย่างโปร่งใส

7.2 ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

7.2.1 ควรมีการศึกษาความคิดเห็นของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการพัฒนาการท่องเที่ยวโดยชุมชน ได้แก่ ประชาชนในพื้นที่ กลุ่มสถานประกอบการ และกลุ่มหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อเชื่อมโยงการทำงานที่มีโอกาสสร้างภาคีเครือข่าย ร่วมกันได้ในอนาคต

7.2.2 ควรมีการศึกษากลยุทธ์การส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการพัฒนาการท่องเที่ยวโดยชุมชนเพื่อให้เกิด การดำเนินการที่เข้มแข็งและยั่งยืน

7.3 ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องด้านการส่งเสริมการท่องเที่ยว ควรเข้ามามีส่วนร่วม ส่งเสริมและสนับสนุนการยกระดับศักยภาพการท่องเที่ยวของชุมชนอย่างต่อเนื่อง

8. กิตติกรรมประกาศ

การวิจัยครั้งนี้ได้รับการสนับสนุนงบประมาณจากคณะเทคโนโลยีการเกษตร มหาวิทยาลัยราชภัฏภูเก็ต ในปีงบประมาณ 2566 ทั้งนี้บทความวิจัยนี้เป็นส่วนหนึ่งของการวิจัยเรื่องการมีส่วนร่วมด้านการพัฒนาศักยภาพ การท่องเที่ยวโดยชุมชน บ้านลิพอนใต้และบ้านเคียน อำเภอลาด จังหวัดภูเก็ต

9. เอกสารอ้างอิง

Arworn, W. (2013). *Motivation to work and organizational commitment of parliamentary officials at the working level, Office of the Secretariat of the House of Representatives* [Unpublished master's thesis]. Kirk University.

Bandura, A. (1986). *Social foundations of thought and action: A social cognitive theory*. Prentice-Hall.

Baumeister, R. F., & Leary, M. R. (1995). The need to belong: Desire for interpersonal attachments as a fundamental human motivation. *Psychological Bulletin*, 117(3), 497-529.

Cronbach, L. J., Gleser, G. C., Nanda, H., & Rajaratnam, N. (1972). *The dependability of behavioral measurements*. John Wiley & Sons.

Designated Areas for Sustainable Tourism Administration. (2017). *How to make CBT sustainable? Community tourism development manual*. Product House Associate Limited Partnership.

- Edmondson, A. (1999). Psychological safety and learning behavior in work teams. *Administrative Science Quarterly*, 44(2), 350-383.
- Jitpitak, C. (1982). *Introduction to behavioral science*. Mass Publication.
- Jurmnak, P., & Aonsumpun, S. (2015). Self-motivation affecting participatory management of school under Kanchanaburi Primary Educational service area Office 3. *Journal of Education administration Silpakorn University*, 5(2), 40-48.
- Kasemsuk, J. (2016). *Principles of participation in sustainable community development*. Chulalongkorn University Press.
- Kasetsakhon, K. (2001). *Leadership and motivation techniques*. SK Bookness.
- Koompai, S. (2016). Factors affecting the participation of the people in modelled subdistrict administrative organizations in Nakhon Si Thammarat. *Veridian E-Journal, Silpakorn University*, 9(2), 733-748.
- Kunlaphasuttha, S. (2009). *Motivation in work performance of employees of A.S. Associate Engineering (1964) Co., Ltd.* [Unpublished master's thesis]. Phranakhon Rajabhat University.
- Kuvaas, B., & Dysvik, A. (2009). Perceived investment in employee development, intrinsic motivation, and work performance. *Human Resource Management Journal*, 19(3), 217-236.
- Lisk, F. (1985). Popular participation in planning for basic needs: concepts, methods and practices: a study prepared for the International Labour Office within the framework of the World Employment Programme. *Journal of Rural Studies*, 4(3), 305-306.
- Lovell, R. B. (1980). *Adult learning*. Halsted Press Wiley & Son.
- Maslow, A. H. (1943). A theory of human motivation. *Psychological Review*, 50(4), 370-396.
- McClelland, D. C. (1985). *Human motivation*. Scott, Foresman.
- Metkarunjit, M. (2004). *Participatory management: people, local administrative organizations and government*. Bookpoint.
- Ministry of Tourism and Sports. (2021). *Annual report 2021: Ministry of Tourism and Sports*. <https://anyflip.com/zzfck/hboe/>.
- Office of the Public Sector Development Commission. (2017). *Participatory public administration, techniques and implementation*. Kaew Chaochom Media and Publishing Center.
- Phanmanee, A. (2003). *Creative psychology in teaching*. Yai Mai Creative Group.
- Promprasit, W. (2022). *The key success factors of community-based tourism development: A case study of Baan Na Ton Chan, Bantuek Sub-District, Srichatchanalai District, Sukhothai Province* [Unpublished master's thesis]. Naresuan University.

- Ruppayoon, N., & Leekpai, P. (2023). Public participation in tourism management: Satun UNESCO Global Geopark. *Songklanakarin Journal of Management Sciences*, 40(1), 111-133.
- Ryan, R. M., & Deci, E. L. (2000). Self-determination theory and the facilitation of intrinsic motivation, social development, and well-being. *American Psychologist*, 55(1), 68-78.
- Sarobon, S., & Wongtabtim, U. (2003). *Community-based tourism conceptualized and experienced from North Thailand*. Vanida Press.
- Singhal, A. (2001). *Facilitating community participation through communication*. UNICEF. <https://utminers.utep.edu/asinghal/Reports/Singhal-UNICEF-Participation-Report.pdf>.
- Sneseee, P., Nongwa, J., & Lertwiriyaprasith, P. (2020). Community - based tourism development from government policy for promote tourism. *Management Sciences Valaya Alongkorn Review*, 1(1), 36-49.
- Songsri, P. (2022). *Guidelines for promoting the participation in community-based tourism management of Ban Nam Rab Community, Kantang District, Trang Province* [Unpublished master's thesis]. National Institute of Development Administration.
- Suansri, P. (2003). *Community based tourism handbook*. Responsible Ecological Social Tour.
- Talabngoan, N. (2023). Development of creative tourism activities in Phuket Old Town Community. *Journal of Academic for Public and Private Management*, 5(2), 136-148.
- Wongsirasawat, C. (2018). The Relationship between motivation of work and participation in quality assurance of Valaya Alongkorn Rajabhat University Personnel. *Journal of Graduate Studies Valaya Alongkorn Rajabhat University*, 12(2), 49-57.

ประวัติแนบท้ายบทความ

Name and Surname: Ms.Kanokwan Kaewuthai
Highest Education: Master of Science Program in Parks, Recreation, and Tourism
University or Agency: Phuket Rajabhat University
Field of Expertise: Agricultural Tourism Management, Community Based Tourism Management, Sustainable Tourism Management
Address: 21 M.6 Thepkasattree Rode Tambon Rasada Muang Phuket
E-mail: Kanokwan.t@pkru.ac.th

Name and Surname: Assistant Professor.Suttinee Pornpunpaibool
Highest Education: Master of Science Program in Parks, Recreation, and Tourism
University or Agency: Phuket Rajabhat University
Field of Expertise: Resource Management, Sustainable Tourism Management, Impact Management
Address: 21 M.6 Thepkasattree Rode Tambon Rasada Muange Phuket
E-mail: Suttinee.p@pkru.ac.th

Name and Surname:

Ms.Benjaporn Kaewuthai

Highest Education:

Master of Urban and Regional Planning
(Urban and Environmental Planning)

University or Agency:

Phuket Rajabhat University

Field of Expertise:

Design, Area Planning, Landscape Design Urban Planning

Address:

21 M.6 Thepkasattree Rode Tambon Rasada Muange Phuket

E-mail:

benjaporn.t@pkru.ac.th